

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre

Félévre

Negyedévre

Egy hóra helyben

16 frt.

8 „

4 „

1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

AZ ÉRTÉKESEB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint és Vogler (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest.

Haasensteint és Vogler hirdetés közv. irodája. (Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 5. sz.)

Nyitási czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a

„KELET”

1878-ik évi nyolczadik évfolyamára.

A beköszöntött új évvel hét esztendeje mult, hogy a „KELET”, mint a közügy igénytelen szolgája naponta bekopogtat az erdélyrészi olvasó közönség ajtaján. E hét év alatt nem szerzett magának e lap világhírt, de nem is vágyott rá; lételének czélja maga volt a fáradhatatlan küzdelem a közös haza és különösen ez ország-rész magasabb szellemi és anyagi érdekeiért, hogy elmondhassa az olvasó: e papirban komoly és nemes irányu lapot vett kezébe.

Hogy mennyiben tettünk eleget e feladatnak a multban, az erdélyi részek intelligentiáján áll megítélni, a jövőt illetőleg utalva most egy éve közreadott terjedelmes programmunkra, ismét csak e hivatás lelkiismeretes betöltését ígérjük.

Egy politikai napi lapnak nem lehet feladata csupán elhordani az olvasó tűzhelyéhez a külföldi eseményeknek, már a nagyobb lapok által terjedelmesebben hozott napi krónikáját, hanem kötelessége felismerni, felkutatni eszközeit és utait egy országrész előhaladásának s küzdeni magának, lelkesíteni másokat egy szebb, boldogabb jövő érdekében; szóval egy lap nem lehet csak száraz visszhangja a jelennek, hanem élet-ütere a haza magasabb és nemesebb, a jövőre irányzott törekvéseinek.

Igy fogva fel hivatásunkat, bizalommal kérjük ki olvasóinknak eddig tanusított pártfogását. Lapunk a legnagyobb magyarországi vidéki lap, reméljük külsőjének megfelelőleg, tartalmában is gazdag és tanulságos olvasmányt adhatunk olvasóinknak, jövő 1878. évi folyamában.

A „Kelet” előfizetési feltételei maradnak a régiek:

Egész évre 16 frt

Negyedévre 4 frt.

Félévre 8 „

Egy hóra helyben 1 „ 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Az előfizetési pénzek legczélszerűbben postautalvánnyal a kiadóhivatalba Stein J. könyvkereskedésébe küldendők.

BÉKÉSY KÁROLY

a „Kelet” szerkesztője és kiadó-tulajdonosa.

Kolozsvár, 1878. jan. 2.

(?) Az elköltözött és a most születő év kettős lánccszemének ez összefoglaló pontján Janus szerepére szeretnénk vállalkozni s a már ismeretes tényezőtől bár hozzátétőleg kiszámítani a nagy ismeretlen, melynek lefátyolozott alakja, ki tudja, áldást avagy átkot rejt-e összecsorított kezében?

A mult bővön termé az anyagot, a jövő aggodalmainak megszületetésére s az erkölcsi közérzet ama súlydese, melyről Európa 1877-ben tanuságot tón, alig engedi reménylenünk, hogy e tekintetben 1878. többet ígérhetne, mint most sirba kísért nénje a mennyit adott.

Az erőnek a jog helyében való szerepeltetése még undokábbá vált ama máz által, melyet, mint tetszető lárvát, az alság, a szeretőt szavaival ajkán, önző céljainak takar-

gátására használt s hogy az erkölcsi undort keltő jelenet még ocsmányabbá váljék: az emberiség egyik része hozsánnával üdvözlí e rettenetes színjátékot, míg a másik rút cinizmussal színeli, mintha a mutatott képet valónak tartaná.

És láttuk, a mint a jogot védő hősiség az erő tulsulya alatt roskadozni indula s mind hiában való volt a végsőig megfeszített védelem: mind szűkebbre, szűkebbre szorult a szabadság szűk köre s a zsarnokság zsoldjai már-már minden oldalról áttörendők a meggyöngült falakat, melyek roskadozó bástyáikkal már alig tarthatják föl a hódításra indult hordákat.

És mégis, e látszólag oly setét kép nem szűkölködik fényvonalak nélkül is. A barbar caesarismus, mely az emberietlenség-gel, elemekkel, éhséggel, állati vadssággal szövethetve a lomha tömeg diadalünnepeit üli, nem fogja jobb napjai sorába jegyezni az 1877-dik esztendőt — mert ez volt az az év, mely fél-állati állapotban tenyésző népet az emberiség öntudatára ébreszté s a vérkeresztségben, melyet zsarnoka ráerőszakolt, megfogamzott e nép lelkében a vágy, hogy szintén ember számban számíttassék. A diadalmas császárság a jelszóval, melyet zászlójára irt, egy önálló nemzet eszméjének magvait tüntette el s viszont az oriai anyagi áldozatokkal, melyekbe csak fél-síkerei is kerülének, oly érvágásokat alkalmazott öntetere, melyeknek elgyöngítő utóhatásait még csak akkor fogja egész nagyságukban érezni, a midőn gyümölcseit akarná ez áldozatoknak szedni. Amaz orosz lap, mely az emberi hekatombák veszteségeit csekélyre becsülte a pénzálldozatokhoz képest, melyekbe e hadviselés került s még kerülni fog, fején találta a szegét, mert valóban, az erővesztés enerváló hatásai még csak ez után fognak egész nyomatékukkal kitűnni s Európá-évek hosszú sorára egy nagy lidérez-nyomástól szabadul meg a győzelmei nyomán elgyengült s a nemzeti öntudatra ébredezni kezdő Oroszországgal szemben.

S míg Európá keleti tájain a caesarismus üli drágán vásárolt győzelmeit, addig nyugaton vértelen bár, de sokkal dicsősége-sőbb diadalt ünnepel a népjog, a szabadság, Francziaország törvény- és alkotmányserü republicanus kormányzatának megszilárdul-tában.

Az egyesek, a népek, saját nyomoraik érzetében, zugulódhatnak tehát a végzet su-lyos csapásai fölött; de az emberiség nagy egészének méltóságos folyamatában az erők egymás általi kiegyenlítésének nyomait lehetetlen föl nem ismerni. Az egyensúly, mely Európá államainak össz-szervezetében már-már végkép megbomlandó vala, rázkodtató lendülésekkel ugyan, de megint kezd helyre-állani s a népek jogainak elismertetése, bár csak lassu léptekkel haladva, de mind inkább közeledik a megvalósulás felé.

A kilátások tehát, melyeket a multak tanúságai a jövő nézve nyújtanak, nem épen oly ijesztők, mint első tekintetre tetszhetnek, s az aggodalom, melyet a multból a jövőre áthozunk, nem jelentéktelen ellensúlyozást nyer az emberiség fejlődésének ama törvé-nyeiben, melyek erősebbek az önzés minden mesterkedő cselvetéseinél.

És csak rajtunk, e monarchia népein, múlik, ha e kilátásokat még keesetetőbbekké tenni nem tudjuk, mert Austria-Magyarország eddigi tétlenségét is első sorban azok a nehézségek okozák, melyek a két fél közgazda-sági kiegyezésének elidáig utját állták. Minő egészen más lehet vala e monarchia eddigi szereplése is, ha e kiegyezés immár létre jött volna s csak a függő kérdések gyors lebo-nyolításától függ, hogy e mulasztást helyre-pótolva, elfoglalhassuk azt az állást, mely bennünket a keleti kérdés megoldásánál meg-illet, s melyet legkivált azért nem foglalha-tánk eddig el, mivel az actióra szükséges erőt öntörzsalokadásunkban emésztők el.

Több kívánsággal nem indulhatunk ez új év elé, mint, hogy saját viszonylataink kielegítő megoldása nyomán vajha módunk nyílnék az előnyösebbé vált európai viszonyok érdekünkben való teljes felhasználására, hogy a szabadság e bástyája, melyet Közép-Euró-pában államunk képvisel, mind erősebb-és erősebbé váljék, mind az időnek végeig.

Ugy legyen!

— Az országgyűlési szabadelvű párt vasárnapi értekeztetén, miután Goróve elnök beteg sége miatt, Szontagh Pál alelnök pedig távolléte miatt nem jelenhetett meg, Péchy Manó gróf ké-rettet föl az elnökségre.

Első sorban felolvastatott Goróve elnök le-vele, melyben jelenti, hogy makacs szembaja su-lyosabbá válván, nem jelenhetik meg az értekez-leten, hogy kikérje a párt határozatát a minisz-terelnöknél tartandó szokásos újévi üdvözletre nézve.

Az értekeztet a levelet sajnálattal tudomásul vevén, abban állapotodt meg, hogy miután az ér-tekeztet egy tagjának értesítése szerint a minisz-terelnök január 2-án este érkezik vissza a fővá-rosha, a párt 3-án délelőtt fél 11-kor a kör he-lyiségében összegyűlt s onnan testületileg a minisz-terelnökhöz megy. A miniszterelnök üdvözlésére az

ad hoc elnököt, Péchy Manót kérte föl az ér-tekeztet.

Ezenkívül elhatározotott, hogy az újév első napján Ghyezy Kálmánnál, a képviselőház elnöké-nél és Goróve Istvánnál, a kör elnökénél tiszte-leg a párt.

A HÁBORU.

Angolország, mint béke-közbenjáró egyelőre csak arra látszik szorítkozni, hogy Oroszország békeszándékait puhatolgtatja Loftus pétervári an-gol követ által. Jegyzék e tárgyban, ugy látszik, még nincs.

Hogy mily auspiciumok alatt indul meg egyébiránt a békealku, ha ugyan annak nevezhe-tő, azt egy távirat sejteti, mely szerint a porta eleve feladta a birodelmi integritás előfeltételét. Ez körülbelül annyit tesz, hogy a porta az ázsiai határ-kiigazításba, s Románia függetlenségébe be-leegyezni hajlandó. Jött egy távirat is, mely az erzerumi rejtélyt megoldja. Kiténik, hogy Erze-rumot csakugyan kiűritették a törökök s Bajburta, Trapezunt felé vonultak vissza. Azonban valószínű látszik az is, hogy Muktár pa-sa nem marad az ázsiai seregek élén.

Oroszország fegyverszüneti feltételei.

Oroszország fegyverszüneti feltételeit mult-kori táviratunk már ismertette. Azok után, mi-ket eddig Oroszország terjeszkedési vágyairól hiinni és föltenni lehetett, igen szerényeknek le-het mondani e feltételeket. Egyet, a mit a há-boru kezdete óta lebiztossabban hiinni lehetett: hogy Oroszország Kis-Ázsiában foglalni akar, iga-zolva van e feltételekben is. Az európai Törökország-ból a muszka hatalom nem kíván határkiigazítást. Az új év meglehetősen kedvező auspicium-mal kezdődik, kedvezőbbel, mint a hogy hittük. Bizony ideje is volt már.

Klapka távirata.

Növeli örömlünket a beállott jó fordulat fö-lött Klapka tábornoknak a „P. N.”-hoz decz. 29-ki kelettel Konstantinápolyból intézett követ-kező örvendetes távirata:

„A török körjegyzékre az osztrák-magyar külügyi hivatal által adott válasz igen barátság-os és jóakaró hangon van írva, s itt a legjobb benyomást keltette. Andrassy gr. kijelenti ugyan, hogy a magas porta körjegyzéke nem foglal ma-gában kellő alapot az azonnali közvetítésre; de hozzáteszi egyezsersmind, hogy az osztrák-magyar monarchia, a mint ezen alap meglesz, mint ha-táros és garantírozó hatalom: — „puissance ga-rante et limitrophe” — egész befolyását örvé-nyesíteni fogja a tárgyalásoknál. Itt ezen nyilat-kozatból nagy elégtétellet az következtetik, hogy az osztrák-magyar kormány a párisi szerződés álláspontjából kiindulva befolyását nem a porta biztosított jogai és érdekei ellen, hanem azok mellett fogja latba vetni és Angliával egyetértő-leg Oroszország tulmészse menő követeléseivel szemben erőlyesen fel fog lépni. — Klapka.”

A harczterít helyzetéről.

Szófiából ezt jelenti a „D. Tel.” deczem-ber 28-áról: Negyven török zászlóalj Pirotha ér-kezett. Az oroszok most nem nyomulnak előbbre, ezt annak lehet tulajdonítani, hogy a hó két-öt láb mély és a hideg igen erős.

Bécsen át jelentik, hogy az orosz főhadiszál-láson csak a Balkánon való átkelésel foglalkoz-nak. A keleten levő néhány szorost Sumla és Várna fedezik. Az Eminek Balkánon lehetetlen átkelni, ha csak mind a két vár ostromvár alá nem vétetik, a mit most nem lehet megtenni. A másik két ut, melyek az évszak ezen részében nagy hadsereg trainjának és tűzérőségének átvite-lére használtatnak; a Sipka szoros és Szófia. Előb-benit a déli oldalon a törökök tartják megszállva, kik pozitíókat annyira megerősítették, hogy azo-kak csak végtelen emberáldozat árán lehetne be-venni. Baba-Konak és Arab-Konak szorosai nagy jelentőségűek, ezek egy és ugyanazon utra vezet-nek, Iskru falunál és észak felé Vracára mennek. Attól lehet tartani, hogy e részről fenyegeti a törököket leginkább veszély.

A harczteréről jött minden hír arra mutat, hogy az oroszok oly nagyszabású előkészületeket tesznek, melyek nincsenek semmi arányban a tö-rökök részéről várható védelemmel. Tegnapelőtt 400 kocsi élelmiszer és nyolcz kis hidra való anyag, 64 nehéz ágyú, 6000 áso és 80 millió töllény vitetett át a szisztovai hidon. Dél-Orosz-országban minden magánforgalmat megszüntettek a vasutakon. Az Orosz hadi, az Oroszország, a Török, a Don, az Elborus, a Wladimir, a Con-stantin és 20 torpedócsónak járják be a Fekete tengert.

A Karszban elkövetett kegyetlenségről ezt írja a „D. Tel.” Épen most beszéltém azon 2000 sebesült egyikével, kiket az oroszok Karsz elha-gyására kényszerítettek. Ók harmincz mentek egy csapatban s közülök 10-en maradtak életben, a többi elveszett a nagy szenvedésektől az uton. Ez a szegény ember rettenetesen el van fagyva és más tekintetben is elnyomorodva. Összesen 350-en érkeztek megide a Karszból kiűzött sebesültek-ből. Életben vannak igaz, de a nagy hidegben mindeniknek lehámlott a körme. Azt hiszik az uton 1700 ember veszett el Könyörögtek az oro-szoknak, engednék Karszban maradni, de erőszak-kal kiűzték őket.

A szultán a szerbekhez.

A szultán a szerbekhez a „Pol. Corr.” köz-lése szerint állítólag következő proklamációt szán-dékozott intézni:

„Szerbek! Ti béke idején boldogan és elé-gedetlen éltétek a szultán uralma alatt. Első iz-ben ragadtak benneteket háborúba a romlott em-berek, kik titeket kormányoznak, s nem felede-hetitek el a bajokat, melyek rátok nézve abból származtak. Emlékezték arra is, hogy a lázadás legyőzése után a szultán nagylelkűleg megengedte, hogy a Szerbia és a fényes porta közötti visz-o nyok ugyanazon módon állittassanak helyre, mint a háboru előtt, még csak azon gonoszk elvó-litást sem követelve, a kik titeket elcsábítottak. Ugyanezen emberek, minden érkeke nélkül az igazságosságosságnak és háladatosságnak, nemgon-doltak egyébre, mint arra, hogy hasznot huzza-nak a kegyetlen háborúból, melyet Oroszország Törökország ellen visel, s titeket ujabban láza-dásra igazságnak; csak kedvező alkalmat keres-tek erre.

Ezen ujab betörést is meg fogja bünteteli az isten. A szultán tudja, hogy kire hárul a fe-lőlösség a benneteket fenyegető bajokért. Obreno-ics Milán fejedelem, a bűns, maga idézte elő a hadizenet által saját letételét, s a szultán tu-datja ezt veletek.

Szerbek! Válasszatok el ügyeteket e bűns ember ügyétől! Egyesítsetek fardozástokat a csá-szári kormányával a törvényes rend helyreállítá-sára! Kérőjétek meg magatokról, hogy ez a fe-jedelem és hűtlen tanácsosai méltók-e még bi-zalmatokra, és ne habozzatok ügyeteket elválaszt-tani az övéktől.

Görögország készülődései.

Görög orszá gban, mint a „Pol. Corr.”-nek írják, nagyban foly a háborura való készülődés. Rövid idő alatt behivatván a második rendkívüli tartálék, a hadsereg létszáma 210,000 főre emel-kedik. Azonfölül a flottát is teljessé akarja tenni a kormány. Eddig habozó magatartását az An-gliára való tekintettel igazolja. Mindenekelőt vala-mely fait accomplain kell bekövetkezni, pl. a görögök önálló föllépésének Epirusban, Macedoni-ában és Thesszáliában, Minél gyorsabban hatolnak át az oroszok a Balkánon, annál közelebb állunk a törökországi görögök fölkeléséhez. Kivéltet csak Kréta képez, hol a fölkelés, habár elszigetelve is, már létezik. — A görög kormány látszólag té-tlensége ujra sok oldalú ellenséget ébresztett, s Komonduros, volt kultuszminiszter, decz. 21-én egész a vadakig menő szívóssággal követelte az 1878-iki budget beterjesztését, mit 22-én a pénzü-gyminiszter teljesített is. A krétai lázadás 1866-ki négy főnöke kijelentette, hogy Krétát a porta parciális engedményei nem elégítik ki; ók Gö-rögországba akarnak bekebeleztenni. A török esa-patok Krétában már összpontosítottak, hogy az apokorniai fölkelőkkel szembeszálljanak. A fölkelés vezetői képviselőválasztást hirdetnek egy nemzet-gyűlés összehívása céljából, mely az ideiglenes kormányt megválasztandó lesz.

Táviratok.

Bukarest, decz. 31. Bulgáriában az uton levő csapatokból egy éjen át 1200 ember fagyott meg! Bulgária országutain ezerekint hevernek a megfagyottak.

Konstantinápoly, decz. 30. Hir szerint barátságosabb symptomák forognak fenn és több nagykövet felhívta a portát elfo-gadható békefeltételeket formulázni. Az oroszok megérkeztek a szófiai síkra. Szófiát a lakosság elbagyta. (Havas-ügn.)

Konstantinápoly, decz. 30. A „Havas ügn.” jelenti: a Balkán mögött folyik a csapa-t-közponositás. A kadikóji hadosztály eddigi parancs-noka Asszáf pasa a kosovói vilájebeli ha-dak parancsnokává neveztetett ki. Muktár pa-sa kiűrité Erzerumot és Bejburtba vo-nult vissza; 10 nap múlva ide érkezik. Teg-nap fontos rendkívüli minisztertanács volt. A Bal-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

